برنجی سنه * نومرو ۹ * ۲۵ رمضان مبارك ۱۳۲۹ — پازار ایرتسی — ۵ ایلول سنه ۱۳۲۷ — ۱۹ ایلول افرنجی سنه ۱۹۱۱

سرمحرر : شهبندر زاده فلبه‌لی
احمد حلمی

محل اداره‌سی :
جغال اوغلنده « حکمت » اداره‌خانه‌سی‌در .
حقه‌مقرون، اغراضدن سالم افکار و مقالاته صحیفه‌لرمز آچیقدر .

« HIKMET »

Journal turc, quotidien, politique et littéraire

DIRECTEUR-PROPRIETAIRE : A.HILMY CHEHBENDER

حکمت

اوراق ومکاتیب غیر محرر نامنه
کوندرلمامه‌لیدر .

اشتراك بدلی :
برسنه‌لکی یوز ، آلتی آیلغی آلتمش غروشدر .
پوسته اتحادینه داخل ممالك اجنبیه ایچون سنه‌لکی قرق فرانقدر .

ABONNEMENT

Union Postale: un an, 40, sixmoi, 25 Fr.

REDACTION: CONSTANTINOPLE, DJAGAL OGLOU

یومی غزته‌در . نسخه‌سی ۱۰ پاره — حقه خادم نسخه‌سی ۱۰ پاره

حکایتلرمز

طبیب یوق

اوللیسی اقشام سحور وقتی قومشومز خانم تدریجاً ایلرولهین صانجیسنك دهشتی التنده بی تاب وتوان بالین اضطرابنه یاتیریلور، والدهلرینك شو اضطرابنه، مدید آه وانتلرینه واقف اولان مخدومی همان پرتلاش اجزاخانه‌لره دوقتور، معالجه تحریسنه قوشار برساعت ظرفنده برقاچ اجزاخانه دولاشیر، دوقتورك کندیسنه دکل، کولکه‌سنه بیله تصادف ایده‌مز.

زوالای برطرفدن طبیبی بوله‌مامسندن ودیکر طرفدن خانه‌ده براقدیغی والده‌سنك اضطراباتی تخیل ایتدیکندن متأثراً آمایوسانه عودت ایتمکده ایکن دائرهٔ بلدیه‌نك نوبتجی طبیبی خاطرینه کلور: یاقینده بولونان بلدیه دائره‌سنه کیدر. آرار مع التأسف اوراده دخی بوله‌مازنومیدانه خانه‌سنه کلوب والده‌سنك اضطرابات شدیده‌سی تخفیف ایدلدیکنی کوره‌رك کنینش برنفس آلور.

بن بوراده هرکسك بیله‌رك بیلمه‌یه‌رك یاپدیغی کبی شومسئلهٔ مؤسفه‌یی شهر امانتك نظر دقتنه وضع ایتمه‌جکم، یالکز بوندن متنبه اولارق بوتون محترم قاره وقارئه‌لرمزك نصف اللایدن صوکرا خسته‌لانمالرینی توصیه ایلیه‌جکم.

ناصل توصیه ایتمه‌یم که آچ قورد کبی مملکتمزی خیرپالایان، برچوق آنالری اولادسز، اولادلری ابوینسز براقان شو آزدر علتك، شومدهش قوردك دیشلرینی کچرتدیکی شو صیراده اولسون، دائرهٔ بلدیه‌لرده حاذق طبیبك بولونامامسی دیری دیری مزاره کومولهجك زمانك تقرب ایتدیکنه علامتدر.

* * *

موجب تأسف حالدریمز ....

دنیوی، اخروی الك برنجی نظر دقته النه‌جق نقطه‌لردن بری‌ده واعظلر، اماملر، مؤذنلردر. اطراف جهان خرستیان واعظلرینك، مبشرلرینك اوازهٔ دعوت واجتهادیله دولودر؛ بونلرك عواقب فجیعه‌سنی ویاخود موفقیاتنی هرکون اوقویوب ایشیدییورز.

دکل اطراف جهانه نشر دین، تلقینی صراط مستقیم ایچون سیاحتلر ایتمك کندی مملکتمزده، اوزیو ردیمزده تکیه ومسجدلریمزده بیله اظهار وحقیقتدن عاجز برسورو حالدن چیقامیورلر؛ هله برقسم واعظلریمز وارکه جماعتی کولدیرمك، حدت‌له رحله‌یی دوکمك، صوکرا مندیل یایمقدن باشقا بر شیئی یاپامیورلر. برقسمی‌ده آغزینه کله‌نی سویله‌مك «کل جاهل جسور!» سرینه ماصدق اولویور. دیکر برقسم قلیل عرفاده شولزوملی زمانده آغزینی آچوب برتك کله بیله سویله‌مه‌مك عزمنده کوشهٔ نسیانه چکیلوب اوطورمشلر ...

هله آت میدانی بوش بولانلر، آرتیق، «الله دینسزلرك شرندن بزی خلاص ایلسون!» دعاسیله برکوشهٔ تحصن آرارلرکه بونلره دینسزلرکیمدر؟ ده‌یه صورسه کز، جواباً: «مکتب لی‌لردر!» دیر، چیقار وکندیلرینه برپایهٔ رفیع دیانت ویرر.

بونلرك زهر آلود تلقیناتندن قورتولمغه نه‌یه چالیشلمیور؟

برده جامعلریمز، ماخلق الله، مشتریسز دکانه بکزه‌یور؛ حالبوکه زمانمزده جامعه دوام مسجدك زینت ونظافتیله متناسبدر. جامعده حسن صدقی اولان قارئلر، حافظلر، مؤذنلر لازمدر. اوکنه کان جهلای بی‌ادراکه مسجدلر مأکل اولمش. نه نظائتدن اکلار قیم؛ نه‌ده اصولنه واقف برمؤذن، برقاره بولونور. محل جامعلری دکل جوامع سلاطینی بیله بوم بوش.

اسبابی: هرخصوصده عدم انتظام‌ده‌یه‌جکم؛ چونکه بوجامعلرك ایی برامامی کوزل بر مؤذنی‌ده اولسه بشقه ایشنی براقوب وظیفهٔ آلهیه‌یی ایفا ایده‌میه‌جك قدر شیماریقدر. ایسترسه کلوب کیدرلر. اوتوزر قیرقر کیشیلك مؤذن هیئتلری، بش اون امامی اولان بویوك جامعلرك هیچ بریسنه شرائط امامتی جامع، مؤذنلك وقوفی حائز بریسنك بالامتحان قبول اولدیغی یوقدر: هپسی قابیرمه. اوقاف نظارتی منسی، فقط منسی اولدیغی قدر مهم اولان بونکات اجتماعیه ودینیه‌یه لزومی قدر اهمیت مخصوصه ویرمدیکی شایان تأسف حاللردندر. اصحاب لیاقت ووقوف تبرکاً مساجد صغیره‌ده بعضاً امامت واذانده بولونورلر؛ اکر بونلر اوقافه مراجعت ایده‌جك اولسه‌لر برتصاحبدن محروم قالدقلری ایچین چکینیرلر. اوقاف نظارتنك بوخصوصلرده هم حسبةالله هم‌ده حسب الوظیفه برآز دقت بیوره‌جکنی امیدله عرض حاله تشبث ایدلدی.

وجیه‌الدین

تربیه واویون مجموعه‌سی

شیبهٔ حاضره‌مزك محیط تکملنده فاضل ونزیه برصحیفهٔ تربیه آچان «تربیه» مجموعه‌سی بوتون معنای مندمجیله، پرشفقت خطابه‌لریله نوازشکار، رؤف مقامه‌لریله منظورمز اولدی، بز بومفید یاپراقلرك محتویاتنه صمیمت قلبمزله تقدیر خوان اولدق.

«هیکلتراشلق صنعتی نه‌قدر کوچسه والده‌لك صنعتی‌ده اوقدر کوجدر...» حقیقتیله برنسل قوی وجدیدك بقای ملیمزی تأیید لزومنی اعلان ایدن بوکوزل مجموعه سلیم سری بکك وسائر فضلای وطنك معرض خامه‌لری‌در. نفاست طبع وتمثیلیله برموقع ممتاز قازانان بورساله‌نك دوام موفقیاتنی تمنی ایدرز.

نئوبهجهان

چینه غوجله‌دن برمکتوب

چینك (غوجله) شهرندن برتاتار معلمی مذکور شهر احوالنی تعریف ایده‌رك «وقت» غزته‌سنه یازدیغی مکتوبنده دییور که:

«بورا (غوجله) اهالیسی چین، دونکان کاشغر تاتارکبی قوم وملتلردن مرکب اولوب برمقدار روس وآوروپالیلر دخی واردر. بوقوملر برچوق لسانلرده تکلم ایدرلرسه چارشی وپازارده اکثریتله تورکجه قونیشیلیر صحرالرنده قازاق قالموق وسائر طائفه‌لر دخی وار. غوجله «ایله» ولایتینك تجارت مرکزی اولوب بیوك آلیش ویریشی واردر. شهر معمور معیشت اوجوز، طوپراق بر کتلی‌در. آلیش ویریشده روس وچین آقچه‌لری استعمال اولنوب برروس روبله‌سی چینك ایکی صومندن بش یا اون پاره اکسیکنه کچیور. چین روبله‌سی «یارمق» روس مناتی «اقچه» نامیله صرف اولنمقده‌در.

چین آقچه‌لرینك اورطه‌سی دلیکدر (باقر) آقچه چوق اولدیغندن جیبه قویولمایوب ایپه طاقیله‌رق آرقه‌ده ودها چوق ایسه آرابه‌ده کزدیریلور.

شهرك اطرافندن برنوع معدن کومورى چیقدیغندن اهالی اودون وکومور یرینه بونی استعمال ایدرلر.

بو کومور اوجوز وغایت برکتلی‌در. برکیسه‌سی صیاحدن اقشامه قدر صوبایی (اوجاغی) قزدیره‌بیلیر. هم ساماوار ایچونده استعمال اولنه‌بیلیر.

شهرده باغچه‌لر چوقدر سوقاقلری آغاجلقدر. هرطرفده آقار صولر، باغچه‌لرده هرنوع میوه‌لر یتیشمکده‌در! بوشهرده تجارت ایچون پاتنه کبی کاغدلره حاجت یوق. ایستین دکانی آچوب تجارته باشلایور. جمعه وبیرامlarده دکانلر قپالی وغیری کونلری دائما آچیقدر.

زراعت ایچون (غوجله) اطرافنده طوپراق هم چوق‌هم‌ده منبتدر. ایستدیکك یری صوروب صاچمق ممکن. یالکز خزینه یه عشر ویرمك لازم. باشقه تورلی ویرکی یوقدر.

بوطرفده قیشلر غایت قیصه‌در. نیسانده آغاجلر یاپراقلانوب مایسه چیلك یتیشیر. چینلك باشقا شهرلری پیس ونظافتسز ایسه‌ده (غوجله) شهری اودرجه دکلدر. بوراتاتارلری علوم ومعارفی سوه‌رلر. تجارتده غیرتلری دخی بویوکدر. معلم ومعلمه‌لرك قدرینی بیلورلر. یکی اصول ایله تدریسه حرمتلری وار. ارکك وقیز چوجقلرینی مکتبده اوقوتدیرییورلر.

[به کو نجات]

وقوعات ضابطه

سرقت تشهیر سلاح — اولکی کیجه حسن نامنده بری یکی جامع مردیونلری اوزه‌رنده بولونان بعض اشیایی سرقته تشبث ایلدیکی صراده مصطفی اسمنده بری طرفندن کوریله‌رك درست ایتدیرلمشدر. شوقدر که مصطفی دخی مرقومی تعقیب ایدرکن یچاق تشهیریله تهدیده جرأت ایلدیکندن اونك‌ده اوراقی جهت عدلیه‌یه تودیع اولونمشدر.

§ دردست — تبعهٔ ایرانیه‌دن والده خاننده آشجی حسن بن حیدرك پاره وساعتنی سرقت ایدن چنبرلی طاش حمامنده ناطر مصطفی بن اسماعیل دردست اولونمشدر.

§ کبابجی خاننده ساکن حاجی قاسمك مملکتدن هنوز کلن برادرینه حاجی نیازی اسمنده بری قارداشنك یانه کیتمه‌سی ایچون احطار اتده بولوندیغندن حاجی قاسم حدتله نیازی‌یی دوکمش ودردست ایدلمشدر.

§ ایوبده اویونجاقجیلر ایچروسنده معروف والده‌سنك بعض اشیاسنی اخذ وفروخت ایلدیکندن دولایی برادری عزتله بالمنازعه مرقومی باشندن جرح ایلدیکندن دردست وجهت عدلیه‌یه تسلیم اولونمشدر.

احوال صحیه

قولرا

صوك یکرمی دورت ساعت ظرفنده شهرمزده کی قولرا وقوعاتی بروجه آتیدر:

یکیدن مصاب	یکیدن وفات	اسکیدن وفات
٣٤	٧	١١
مجموع وقوعات	وفیات	شفایاب
١٩٢٤	١٠٧٢	٦٣٢

تحت تداویده بولونانلر ٢١٩

* * *

ولایاتده قولرا

مصاب	وفیات		
١١	٨	قوصوه ولایتی وملحقاتی	٣١ اغستوس
٩	٠	قونیه «	« «
٠	١	طربزون «	« «
٦	٤	مناستر	١ ایلول
٢٢	٣	مدینه	«
٣	٣	بولی	«
٩	١	قلعهٔ سلطانیه	«
٤	٢	ازمیت	«
٢٧	١	معمورة العزیز ولایتی وملحقاتی	«
١٦	١٤	قوصوه ولایتی	«
٤	١	ازمیر	«
٩	٦٧	شام وحوالیسنده	«
٢٧	١٣	آنقره ولایتی وملحقاتی	٣٠ اغستوس
١٢	١٧	خداوندکار «	١ ایلول
٧	١	سیواس «	٢ «
١١	١١	بصره «	«
٨	١٦	قوصوه «	«
٠	١	قره‌سی سنجاغنده	«
٨	٤	مدینه	«

* * *

درسعادتده قطعات عسکریه‌نك قرق سکز ساعت ظرفنده‌کی احوال صحیه‌سی:

مصاب وفات

٤٣ ١ قره‌دکز وقوتیه واپورلرندن سروی برونی خسته‌خانه‌سنه چیقاریلان درت طاپوردن

٠ ١ اناطولی قواغنده‌کی طوپچی الایندن اسکیلردن وفات

٨ سروی برونی تحفظخانه‌سنده

١ مالتپه خسته‌خانه‌سنده

سلانیکده قولرا

سلانیك، ١٦ ایلول — بوراده قولرا خسته‌لغی یالکز فقرا موسوی قادینلرینك اراسنده کورونمکده‌در. ژورنال دوسلانیکك اجرا ایلدیکی تدقیقات فنیه‌یه نظراً آفت اك اول یکی پازار حمامنك غسلخانه‌سندن ظهور ایلمشدر. فقرا موسوی قادینلرینك بوغسلخانه‌یه کیدرك هپ بردن بیقانمق عادتلری اولدیغندن بالاخره اوراده‌کی صوده متبدولاً بولوندیغی کورینن قولرا ویبریونلری کند یلرینه سرایت ایلمشدر.

تلغرافنامهلر

پترسبورغده یکی المانیا اتاشه میلتری

برلین ٢٦ — جنرال معاونلرندن قونت دوهنا جیلوبتن المانیانك پترسبورغ سفارتی اتاشه میلترلکنه تعیین اولونمشدر.

جارح برقومیسر معاونی ایمش!

پترسبورغ ١٦ — کیه‌فدن اشعار اولوندیغنه کوره، روسیه‌باش وکیلی ستولوبینی رووللورله جرح ایدن باغروف برقومیسر معاونی اولوب ضابطه مأموری صفتیله تیاتروبه داخل اولمشدی

سن پترسبورغ ١٦ — جارح (باغروف) عن اصل برموسوی عائله‌سندن اولدیغی جهتله موسویلره قارشی برقتال اجراسندن قورقولیور. باغروف استجوابنده باش وکیلدن داها بویوك مقام رسمیی حائز برینی اولدیرمکی اولا دوشونمش ایسه‌ده موسویلر حقنده قتل عام یاپیلیر اندیشه‌سیله بالاخره بو فکردن واز کچدیکنی سویلمشدر. ضابطهٔ خفیه مدیری، بالذات باغروفه بردخولیه ورقه‌سی ویرمش وتیاتروبه کیده‌رك حقنده برسوء قصد ترتیب ایدلدیکی خبرالنان ستولوبینی محافظه ایتمسنی امرایلمش ایدی. (ستولی بین) ك احوال صحیه‌سی شایان ممنونیتدر؟

طرابلس وایتالیا

روما ١١ ایلول — «استه فانی» آژانسندن استانبولده منتشر «یکی غزته» بروجه‌زیر اخباراتده بولونیور: «ایتالیانك استانبول مصاحتکذاری موسیو دوماریتودون باب عالیده صدر اعظم پاشا ایله اوزون اوزادیه ملاقات ایتمش وبعض ایتالیان غزته‌و آژانسلرینك ایتالیانك طرابلس غربده‌کی فعالیتنه متعلق اشاعاتی ایتالیا نامنه ردوتکذیب ایلمشدر. موسیو دوماریتو حق پاشایه بو اراجیف حقنده ایتالیانك تأمیناتی تجدید ایتمشدر.

استه‌فانی آژانسی یکی غزته‌نك بوحوادثی رده صلاحیتدار دردر. حق پاشانك موسیو دوماریتو ایله اجرا ایتدیکی ملاقاتده طرابلس غرب مسئله‌سی قطعیاً موضوع بحث اولمامشدر.

کذلك استانبولده منتشر «ژون تورك» غزته‌سیده ایتالیا حکومتنك طرابلس غرب لیمانینك برانکلیز شرکتی طرفندن انشاسنی پروتستو ایتمش اولدیغنی یازییور ژون تورك طرابلس غرب لیمانینده ایتالیانك هیچ نر حق اولمدیغنی وترکیانك کندی منافع اقتصادیه‌سنی رهبر حرکت اتخاذ ایتمکده سریست بولندیغنی بیان ایدییور.

استه‌فانی آژانسی برحوادثك براساس اولدیغنی سویلیور. ایتالیا حکومتی طرابلس غرب لیمانینك حق انشاسنك مزایده صورتیله احاله ایدلمه‌سنه وبو مزایده‌یه بعض اجنبی شرکتلرینك اشترا کنه اعتراض ایده‌مز. الویریرکه بوشرکتلر تأمینات جدیه عرض ایده‌بیلسینلر ومزایده غایت حالصانه وایتالیان شرکتلرینك موفقیتلرینه مائل اولمق امل ونیتندن عاری برصورتده اجرا ایدلمه‌لیدر.

موسیو استولیپین

کیه‌ف ١٦ ایلول — بوصباح نشر ایدلمش اولان بیاننامهٔ رسمی موسیو ستولیپینك احوال صحیه‌سنده موجب ممنونیت برتبدل وصلاح مشاهده ایدلمش اولدیغی مفیددر. مجروح برآسوده کیجه کچیرمشدر. اوجاع واضطرابی خیلیدن خیلی‌یه آزالمشدر. بوحال دوام ایده‌جك اولورسه برعملیات اجراسنه لزوم قالمیه‌جغی ظن اینلکده‌در.

پترسبورغ ١٦ ایلول — «کیه‌ل» دن غزته‌لره اشعار اولندیغنه کوره پروفسور «زه‌یدلر» موسیو استولیپینك احوال صحیه‌سنك موجب ممنونیت اولدیغی وهیچ بر اندیشه‌یه محل بولنمادیغنی بیان ایتمشدر. «بارغوف»ك دعوی وکیلی اولان برادری پترسبورغده توقیف ایدلمشدر. کیجه اجرا ایدلمش بعض تحریاتدن صکره برچوق عمله وطلبه تحت توقیفه آلنمشدر.

پترسبورغ ١٦ — ایلول داخلیه ناظری معاونی موسیو «قریجاتومرسکی» موسیو استولیپینك خسته‌لنمی مدتنجه داخلیه نظارتی وکالتنه تعیین ایدلمشدر.

بورغاز ١٦ ایلول — اون کوندن بری قولرا وقوعاتی مشاهده اولنمامش اولدیغی ایچون بورغاز شهر ولیمانینك قولرادن عاری بولندیغی اعلان ایدلمشدر.

بالغارستانك هیچ برطرفنده قولرا وقوعاتی مشاهده ایدلمه‌مشدر.

آلمانیاده بویوك مانورلر

برلین، ١٦ ایلول — آلمانیا ایمپراطوری مانورلر حقنده بیان مطالعه ایدرکن طیاره سوار ضابطانك پك پارلاق نتایج استحصال ایلدکلرینی سویلمشدر. مانورلره اشتراك ایدن طرفین اردوسی قوماندانلری ده حرکات عسکریه‌لرینی طیاره سواری ضابطانك اخباراتنه توقیفاً اجرا ایلدکلرینی ایضاح ایتمشلردر.

بوطیاره‌جی ضابطانك هپسی نشانلرله تلطیف اولنمشدر.

ریختوك بیاناتی

برلین، ١٦ — موسیو ریختر تحلیلی خصوصنده مأمورین عثمانیه‌نك ابرازایلدکلری آثار فعالیت وانسانیتی آلمان مطبوعاتنه برلسان شکر کذرانه ایله مدح وثنا ایلمشدر.

اعلان

فرانسز انجمن دانشنك یکانه سوسیالیست اعضاسی واك بنام حکایه نویسلردن «آناطول فرانس»ك «تائیس» اسمنده‌کی اثر بدیعی کنچ ادیبلریمزدن اسماعیل حامی یکك قلم نزیهیله ترجمه ایدیله‌رك برقاچ کونه قدر غزته مزه تفرقه ایدلمکه باشلانیله‌جقدر.

مکتب مدیری ویا معلم آرایانلره

طشره‌ده اك بویوك معارف مأموریتلرنده بولونمش، تجربه‌کار، لسان‌آشنا، علوم طبیعیه ویا ریاضیه، تاریخ وجغرافیا تدریسنه مقتدر، مکاتب خصوصیه‌ده مدیرلك ایفاسنه اهل برذات آرایانلر مطبعه‌مزه مراجعت ایده‌بیلیرلر.

«حکمت» مطبعه‌سی «مدیر مسئول: احمد حلمی